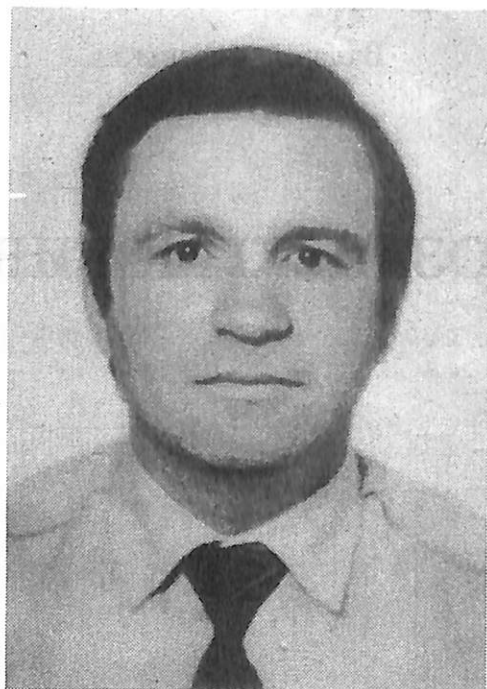

Валерій Кочененко

КОЗАЦЬКІ МОТИВИ

Валерій
Кочененко

КОЗАЦЬКІ
МОТИВИ

ПОЕЗІЇ, ЛЕГЕНДИ,
КАЗКИ, ПРИТЧІ,
БАЙКИ, ГУМОР

Львів
Видавництво
"КРАЙ"
1996

БКК 84(4УКР)
К 75

В основі поетичної збірки В.Коченючка — мотиви славної козащини, переспіви з народної творчості. Поезії автору притаманна повчальність, алегоризація, пісенність.
Для молодого читача.

Видання випущено за кошти автора.

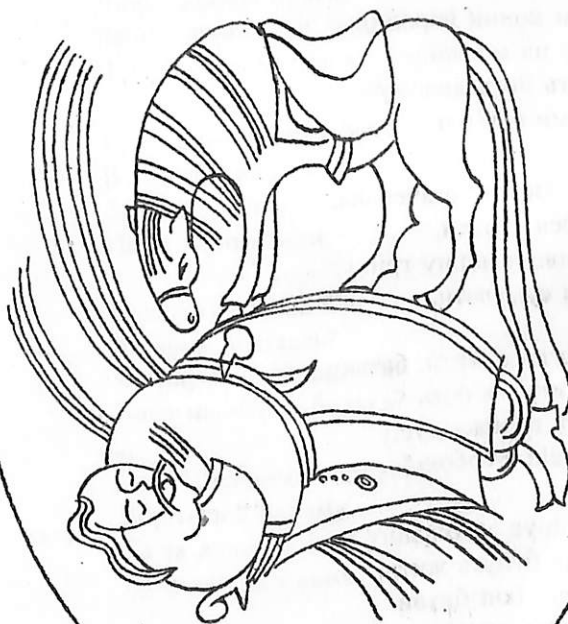
Редактор І.Цельняк
Художнє оформлення І.Гимон

К $\frac{4803000000}{96}$ Без оголошення

ISBN 966-547-015-9

© Валерій Коченючко, 1996

ПОЕЗІЇ

Їдуть, їдуть козаченьки

Їдуть, їдуть козаченьки
По степу, співають.
А їх при дорозі
Батьки зустрічають.

“Не чекайте, батьку, сина,
З бою не вернеться,
Бо його гаряче серце
В грудях вже не б'ється.

Тільки коник вороний
Стоїть на могилі,
Забрать його додому
Були ми безсилі.

Він не кинув козаченька,
Лишився стояти,
Опустивши чорну гриву,
За ним сумувати.

Не журіться, мати, батьку,
Що загинув в бою,
Не одну ворожу душу
Забрав він з собою.”

Хто загинув за Україну —
В серцях будуть жити,
Їх походи, їхні битви
Прикладом служити.

Схаменіться, люди

Було те в давнину,
Коли нас не було,
Багато витекло води
Й часу вже минуло.

Дуже швидко час проходить,
Навік пропадає,
А про Олексу Довбуша
Кожен пам'ятає.

Він розбійником не був,
Лиш за волю бився,
За знуцання над людьми
Довбуш відомстився.

Був таким і Кармелюк,
Всі його любили.
За жагу до волі
Пани його вбили.

І славетна наша Січ,
Де вона поділась?
Чи даремно з ворогами
Вона насмерть билась?

Нам Шевченко заповів:
Борітесь з панамі.
Та за довгі ті часи
Було всяке з нами.

Вже і мова в нас не та,
Зовсім обрусіли.
Схаменіться, людоньки!
Що ж ви наробили?

Нас гнобили чужаки.
Сором — мали владу,
Поганяли нами всяко
Й давали "пораду".

Все тягнули потихенько.
Довго ми мовчали.
Щоб відпекатись від них
Й гадки ми не мали.

Не один поет загинув,
Бо писав про волю.
Хоч і знав, бідака,
Про тяжку неволю.

Та ніякі в'язниці
Волі не сховали.
Про протести патріотів
У народі знали.

Між людьми витала правда,
В серцях відкликалась.
До відваги, непокори
Народ закликала.

Час минув і нечисть
Геть уся пропала.
Ненька-Україна
Знову вільна стала.

Ті часи давно минули

Дорогою, битим шляхом
Хлопчик йде маленький.
Обірваний, нещасний,
Голодний, худенький.

Ледве-ледве ноги тягне,
Сили вже немає.
Сльози личко заливають,
Тяжко він зітхає.

Куди йде хлопчина —
Сам того не знає.
Як перекотиполе
Світом він блукає.

Нема тата, нема неньки,
Нема і домівки,
Ніде сироті нещасній
Притулить голівки.

А назустріч йому
Йде сліпий каліка.
Боже, що зробила доля
З того чоловіка!

Так зустрілись на дорозі
Сироти нещасні...

Вони ходять обидвоє,
На бандурі грають,
Пісні про козацтво
Людам скрізь співають.

Хто скибочку хліба дасть,
Хто лише копійку,
А козак один якось —
Малому сопілку.

І оте мале хлоп'я
На сопілці грає.
Та так жалісно виводить,
Що аж серце крає.

Хто почує їхню пісню,
Спокою немає,
Бо та пісня сироти
Серце розриває.

Ті часи давно минули,
Лиш пісні лишились.
Тої волі дорогої
Ми таки добились.

Бандуристів тих нема,
Інші вже співають,
Свою тугу, свою мрію
В піснях виливають.

Повертались козаченьки

Повертались козаченьки
До рідної хати,
А у полі край дороги
Стрічала їх мати.

“Сини мої, соколята,
Я вас виглядала
І сорочки-вишиванки
Сльозами зіткала.

Ще й зробила вам перину,
Щоби м'яко спали,
Щоб не їхали із дому,
В степу не лежали.

Випийте води з криниці
Та й ідіть до хати,
Познімайте свої шаблі,
Підем жито жати.

Годі, хлопці, воювати,
Час уже жениться,
Діточок маленьких мати,
Не з ворогом биться”.

“Люба ненько, мила ненько,
Ми за край вмирали,
Щоби люті вороги
Землю не топтали.

Згадка про Україну

У барі в Канаді пиво піниться.
Сидить, похилившись, хорунжий старий.
Сиве волосся, як снігом укрите.
“Чому ти, хорунжий, журливий такий?”

“Згадав я Вкраїну і рідную хату,
Високу тополю, криницю, садок...”
“Тож вип’єм, хорунжий, за вільну державу!
Повернемось ще, допоможе нам Бог!”

“Чи пам’ятаєш Замок Високий,
Каштани у Львові, пісні чарівні?
Все те минулось, лиш рідная мати
До мене із батьком приходять вві сні...”

Стоять в Україні високі могили
Полеглих в боях стрільців січових...”
“Чому ти, хорунжий, сидиш, зажурившись?
Не хочеш до дна отой кухоль допити?”

Вип’єм, хорунжий, за славних героїв,
Щоб завжди Вкраїна вільна була!
Підніmemo кухоль, хай пиво піниться,
Вип’єм з тобою, хорунжий, до дна!

На нашім тризубі написано “Воля”!
На нашім прапорі — два кольори:
Жовтий, як сонце, блакитний, як небо.
Ще є в Україні вірні сини!”

ЛЕГЕНДИ

Отаман Коцюбенко

Біля вогнища у полі
Зібралися козаки.
Сидять тихо, не жартують,
Мучать їх тяжкі думки.

Старший з них тривожно
До козаків промовля:
"Важкий час настав для краю —
Вже горить довкіл земля.

Навалилась вража нечисть,
Хоч і так всюди біда.
Зима довго затягнулась,
В людей хліба вже нема.

Де взялися ті бояри?
Чорт з Московії пригнав.
Може, наш шановний гетьман
За червінці Січ продав?

Чи вони всі показалися?
Кожен мріє взяти в полон
Нашу неньку-Україну.
Це реальність чи це сон?

Хан турецький рве угоду,
Влітку витоптає поля,
Взяв людей від до полону,
В крові рідная земля.

Ще і ляхи із ксьондзами
Церкви палять, людей б'ють.
Запрягають їх у вози
І як коні з того ржуть.

Християнські святі ризи
Рвуть жидам на плаття.
Скарби нашої вивозять.
Скрізь лише багаття.

Люд робочий і безвинний
Женуть у неволю.
Ось таку вороги кляті
Вчинили нам долю.

Україно, наша ненько,
Всі тебе шматують.
Зрадили тебе ксьондзи
Та ще і лютують.

Беззахисних діточок
Кидають в багаття.
Та невже вас осліпило,
Козаченьки, браття?!

І навіщо нас родила,
Доглядала мати?
Чи ми, справді, неспроможні
Відомститись катам?

Невже шаблі наші гострі
В піхвах поржавіли?
А чи нас коли в бою
Вороги жаліли?

Невже коні у степу
Сильно так втомились,
Чи у жида у шинку
Совість загубили?

Встаньте, браття,
Захистіть рідну Україну!
Лише в єдності, разом
Знайдемо ми силу!"

Отаке давно у полі
Отаман всім говорив.
Не раз рубаний шаблями,
Волю він лише цинив.

"Що ти, любий отамане,
Наша віра є свята!
Нащо так на нас говориш?
Ми не хочем прокляття.

Україні нашої рідній
Доб'ємося волі
І за зброю всі візьмемось —
Така наша доля".

Ну а того отамана
Коцюбенком звали,
За хоробрість у бою
Соколом прозвали.

"Лиш прийде весна —
Будем в путь рушати,
Клятим ворогам
Голови рубати.

Ми підемо за тобою,
Вірний отамане,
І на захист краю
Всяк чоловік встане."

Пролетіла так зима,
Вже й весна настала.
І славетна наша Січ
Військо проводжала.

Тягнуть люди тяжкі вози,
На яких гармати,
Ще й у бочках порох
По ляхах стріляти.

Їдуть з ними бандуристи
І пісні співають,
Козаків і отамана
Щиро вихваляють.

Після бою у степу
Всі відпочивали,
Куліша варили,
Рани обмивали.

Тут дівчина підійшла —
Вродлива-вродлива.
Ходить поміж козаками,
Як з братами мила.

Кому рану перев'яже,
Ласкаво всіхнеться
І слівце таке підкине,
Що серце заб'ється.

Полюбила Коцюбенка,
При ньому лишилась,
Щоб не згинув отаман,
Богу все молилась.

Славно бились козаки,
Не знали поразки,
Не минули вони щастя
І Божої ласки.

Швидко рік тоді минув,
Все у битвах, в славі,
Хвала добрим козакам
І нашій державі!

Народивсь в Січі синок,
В церкві охрестили,
За здоров'я козаки
Із гармат палили.

Повтікали всі поляки,
За мури сховались,
Вже й не бились з козаками —
Так їх полякались.

Давай тоді перед ними
Плакати й просити,
Що не хочуть воювати,
Будуть в мирі жити.

“Ви не вірте паничам, —
Казав Коцюбенко, —
То воці, хитрющі,
Говорять гарненько.

А потім докупи
Всі пани зберуться
І над вами, дурнями,
Ще й посміються.

Знову втоплять у крові
Нашу Україну,
Знищать, сплять,
Доведуть до згину”.

Не послухали полковники
Тоді Коцюбенка,
Не по одному козакові
Заридала ненька.

Ляхи точать зуби,
І військо збирають,
Щоби зрадили козацтво —
Іуд все шукають.

За червінці рідну матір
Продадуть, гадюки,
Доведеться козаченькам
Відчуть люті муки.

От і зрадники знайшлись —
Довго не шукали:
Три багатих полковники
Сокола продали.

А коли лягли всі спати,
Варту перебили,
Коцюбенка, його жінку
Зв'язали, схопили.

Ох і зрадницькі же душі!
Що вони вчинили?
Свою волю прогуляли,
Проїли, пропили.

А що було потім —
Краще не казати...
Так підступно й підло
Волечку продати!

Везуть, везуть отамана,
Щоби покарати,
Щоб у нього, молодого,
Життя відібрати.

Їдуть, їдуть паничі,
Щоб не втік чатують,
Скільки матимуть червінців
За нього рахують.

Ще й до воза прив'язали
Молоду дружину,
А в руках вона тримала
Малую дитину.

Як привезли їх в Варшаву,
Обидвох убили —
Коцюбенка, його жінку...
Дитину ж лишили.

Отаман з помосту
Лиш гукнув до сина:
“Відомсти за зраду,
Дорогий хлопчино.

Вірно, мій маленький,
Люби Батьківщину.
Не забудь про кару
В лихую годину...”

Покотилась головонька —
Душа відлетіла.
Упокоїлася в Бозі
Козацька сила.

А мале хлоп'я
В неволю продали
І знущалися над ним
Турки-яничари.

Ті, що зрадили, іуди,
Довго не гуляли.
Обіцяну "нагороду"
Їм поляки дали.

У Кракові привселюдно
Іуд мордували
І на пласі зрадницькі
Голови рубали.

...Час минув. Усе забулось.
Народ волю має.
Про героя-Коцюбенка
Кобзар нам співає...

Легенда про чорнобривці

Їде сумний козаченько,
Їде світ за очі,
Не лякає його степ,
Не боїться ночі.

Покидає рідну землю
Й тихо горює.
Не вернеться до весни —
Своїм серцем чує.

...Коли сонечко зійшло,
Коли жито жали,
До села підкрались
Люті яничари.

Порубали старший люд,
Хати попалили.
Ну а битися із ними
Не було вже сили.

Хто молодший — пов'язали,
Взяли у неволю.
Не побачать, сиротини,
Вже рідного дому.

Козакову дівчиноньку
Теж тоді забрали...
Не відбулося весілля,
То й не відгуляли.

Скачуть верхи яничари,
Люд женуть в неволю,
Плачуть біднії дівчата,
Проклинають долю.

...А з тих сліз на землі
Квіти виростають.
При курній дорозі
Козаків чекають.

Напрямок укажуть,
Щоби визволяли
Й яничарів клятих
Шаблями рубали.

Ту квітку в народі
Чорнобривцем звали.
Ніби очі козакові,
Тужливо сіяли.

...Тут угледів козаченько
Чорнобривці на землі.
Там — за обрієм — пилюка,
Невільники вдалині.

Треба рідних визволяти,
Любку рятувати.
Але ж як йому самому
Ворогів карати?

"Ой, попрошу вітра в полі —
Хай буде за тата,
Дасть мені він силу
Побороти ката.

А земелька рідна
Береже, як мати,
Хай прірвою стане —
Ворогів сховати.

Помогли земля і вітер
Земляків вернути.
Ну а вражих яничар
На той світ зіпхнути.

Чорнобривці при дорозі
Ще цвітуть донині.
Залишилась про козака
Пам'ять в краї милім.

Легенда про отамана Мамая

У містечку Чигирині
Раду козаки тримали:
Кого вибрать отаманом
Думали-гадали.

Вибирали отамана,
Всім слово давали.
“Нехай буде ним Мамай”, —
Голоси лунали.

Вийшов з натовпу козак,
Низько поклонився
І до образу святого
Тричі він хрестився.

І промовив він таке:
“В нас біди докраю.
Здобувати будем волю —
Усім обіцяю.

Ворогам нашим проклятим
Не дамо спокою.
Тих хай Господь не покине,
Хто загине в бою.

“Любо, браття, моє слово?
Кажіть бо відкрито.
Будем в путь ми вирушати.
Коні б'ють копитом”.

“Любо, любо, отамане,
Що тут говорити?
Треба скоро в путь далеку —
Вороженьків бити”.

По степу гуляє вітер,
Чуби розвіває.
Попереду бандурист —
На бандурі грає.

Небо зоряне вночі.
Нема ні хмаринки.
“Заспіваймо про волю,
Мої любі дітки”.

І почав наш отаман:
“Нехай родить жито,
Буде воля козакам —
Ворогів побито”.

Тую пісню підхопили.
Летить понад шляхом.
І від неї не одному
Не спалося ляху.

А під ранок на путі
Трапилось містечко.
Від видовища такого
Зойкнули сердечка:

Ворогів довкола — тьма.
І стоять гармати.
То, братики, не біда.
Будем воювати.

Отаман всім говорив:
"Шаблі витягайте,
Перший курінь — у засідку,
Наказу чекайте.

Другий курінь — у обхід.
Вдарите у спину.
Будеш мати на горіхи,
Ти, ворожий сину.

Попереду ставте вози,
Із-за них стріляйте.
А волам паліть хвости,
На ляхів пускайте.

І таке тут почалось,
Що в пеклі немає.
Не одна сивая мати
З горя заригає.

В степу курява лише.
Нічого не видно.
Тільки чути попереду:
"Ти, холопе, бидло".

Та і наші козаки
Слова не цурались.
І таке, бува, підкинуть,
Що довкіл сміялись.

Тепер ваша кров блакитна
Та й чорною стане,
Якщо куля із рушниці
Когось з вас дістане.

Душно стало у бою.
Ворог насуває.
Чом там курінь у засідці
Так довго чекає?

Три гінці до них пішли,
Назад не вернулись.
То, напевно, козаки
З ворогом зіткнулись.

І Мамай на коні
Скаче наказ дати.
Що зробили козаки?
Було б не пускати.

Ляхи вгледіли його,
З радості завили.
І уланів сотні дві
Мамая схопили.

Так бився він в бою,
Аж шабля зломилась.
Та від кулі ворожої
Голова схилилась.

Взяли його у полон.
Здобичі зраділи.
Та козацьке військо
Таки не розбили.

Недалеко від містечка
Козаки стояли.
І взяли його в облогу,
Ляхів не пускали.

А Мамай лежить в в'язниці,
Кров із рани ллється.
Та відважнєє серденько
Ще у грудях б'ється.

На підлозі кам'яній
Лиш кістки козачі.
Що робити козакові,
Як немає вдачі?

Ну а кат-чужинець
В ґрати заглядає.
Потирає собі руки,
Катувать чекає.

Роблять плаху на стіні,
Так, щоб вище було.
Як кричатиме від болю,
Щоб козацтво чуло.

Може воно зі страху
Накива ногами.
Тоді ляхи їх поб'ють,
Закують в кайдани.

Та була донька у ката,
Молода, вродлива,
Вона мала добре серце,
Була справедлива.

Коли батько спав з похмілля,
Ключі в нього взяла.
І Мамаю нишком
Рани пов'язала.

“Хоч дочка ти лиходія,
Добру вдачу маєш.
Козакові, що вмирає,
Щиро помагаєш”.

“Не дочка йому я рідна.
Хто батьки — не знаю.
А тебе, соколе,
Від біди спасаю.

Поможу втекти, мій любий,
Буду я з тобою.
Ще побачимо, рідненький,
На Вкраїні волю.

Є тут лаз у них таємний.
Де ключі — я знаю.
Тільки буде ніч на дворі —
Про все я подбаю.

І в'язницю уночі
Дівчина відкрила.
Так і вийшла непомітно.
Все ж доля щаслива.

Ой, тішились же козаки.
Усю ніч стріляли.
І дівчину чорнобриву
Щиро вихваляли.

Ну а ранком знову в бій,
Місто кляте взяли.
І каміння не лишилось —
Все поруйнували.

Будуть ляхи пам'ятати,
Дітям нагадають,
А козаки знову в степ.
Далі в путь рушають.

Ну а наші молодята
Шлюб у церкві взяли.
Скільки випито за них —
То й не рахували.

Знову степ. І знову бій.
Треба воювати.
Якщо ворога не вбити —
Волі не видати.

Раз поляки від козаків
Поразки зазнали.
Решту тих, що залишилось,
У степ відступали.

Лиш один тоді курінь
З боєм пробирався.
Та лях лютий наступав,
За ним посувався.

Була січа цілий день.
Коні притомились.
Хоч поранені козаки
Відчайдушно бились.

До отамана тоді
Польський граф прорвався.
Замахнувся він шаблею —
Та враз захитався.

А то жінка Мамая
Влучила з рушниць.
Не таланило паничу
В молодому віці.

Лише рідний брат його
Від злості скривився.
Вдарив списом отамана,
Тільки помилився.

Знову жінка Мамая
Грудьми захистила.
Спис пробив її серденько,
Із життям простилась.

Впала милому на плечі.
“Прощавай” сказала.
І остання сльоза
На щоку упала.

Світ тоді в очах погас.
Як рубав — не знає.
Скільки знищив він поляків.
Навіть, не згадає.

Прорубав тоді Мамай
Шаблею дорогу.
Все ж утік від ворогів.
Ну і слава Богу!

Тримав жінку у сідлі.
Так із нею бився.
Хоч і мертва та була,
Її не лишився.

Скільки горя у душі.
То ніхто не знає.
Скільки сліз тоді гірких
З очей витікає.

Цілий тиждень отаман
Лежав на могилі.
І забрати його звідтіль
Ніхто не мав сили.

Чорним став, пеначе піч,
І волосся сиве.
Хто подивиться на нього,
Зна: життя немиле.

Смерть шукав в бою Мамай,
Не щадив нікого.
І було йому тоді
Життя ні для чого.

Все ж потрапив у полон —
Турки захопили.
І п'ятнадцять довгих років
В кайданах томили.

Та живучий отаман.
Знову втік на волю.
Хоч вже був немолодий,
А не знав спокою.

Ходить він по Україні,
На бандурі грає.
Про загиблу свою жінку
Та бої співає.

КАЗКИ

Ціна щастя

Пташечки співають
Вранці біля хати.
Встали люди, пішли в поле
Урожай збирати.

Залишились тільки діти,
По садку гуляють,
Сядуть серед квітів
Та й пісні співають.

Ясне сонечко із неба
Землю зігріває.
Біля річки стара верба
Діток підкликає.

"Ідіть, діточки, сюди,
Вас давно чекаю.
Розповім вам казочку
Про давніше в краї.

У селі жив козаченько,
Мав воли і поле,
Був стрункий, з міцним здоров'ям,
Знав щастя і долю.

Покохав він дівчиноньку,
Що й вночі не спиться.
Ходить-бродить все по двору,
Аж сумно дивиться.

І не знав, як підійти,
Як сказати, що любить.
Бо дівчина пишна
За тебе осудить.

Через гордощі свої
Хлопців відганяє,
А сватам лиш гарбузи
В відповідь вручає.

Жила також в тім селі
Стара відьма клята,
І робила пакості
Молодим дівчатам.

Ось задумала та відьма
Дівчину здурити —
В парубка відняти зір,
Кохання розбити.

Тільки скінчились жнива —
Люди святкували.
З церкви, помолившись,
До домів вертались.

Та чаклуна із цінком
Прийшла до Галини
(Так дівчину тую звали,
У церкві хрестили).

"Дівчинонько кароока,
Голубко вродлива,
Упусти мене до хати", —
Стара попросилась.

"Хочеш, щоб твоя краса
Повік не зів'яла,
Щоб була ти чарівною
І в щасті купалась?"

Треба лише парубка
Тобі відцуратись,
Буде він з малим хлоп'ям
По селах вештатись.

Відберу я в нього зір —
Станеш ти щаслива.
Будеш мати женихів,
Здоров'я і силу."

А той парубок осліп —
І чому, не знає.
Кралою тее не обходить —
Лиш себе кохає.

Сліпий ходить із хлоп'ям,
По світу блукає,
Просить кусень хліба,
На бандурі грає.

Якось стара відьма
Парубка зустріла.
Пожаліла врешті-решт
Й таке розповіла.

"Будеш зір ти мати,
Якщо поцілує
Та дівчина, що кохаєш,
Що твій вік марнує.

Тільки нащо їй сліпий?
Вона кращих знає.
І за твої карі очі
Вічну вроду має".

А з пави-дівчини
Чари не спадають
Та і парубки чомусь
Хату обминають.

Так минуло кілька літ.
Весілля немає.
Вже й не рада тій красі,
Бо й вночі зітхає.

І у серці пустота,
Хоч із моста в воду.
Забрала б та відьма клята
Непотрібну вроду.

Йшов той парубок якось
Біля дівки хати.
Сів на камінь коло тину,
Щоби заспівати.

Враз почула тую пісню
Вражена дівчина.
Щось у серці потепліло,
Яка б то причина?

Підійшла до кобзаря
Й гірко заридала
І, побачивши того,
Про давнє згадала.

"Мій ти бідний козаченьку,
На тебе чекаю.
Як вернути тобі зір —
Того я не знаю.

Нехай врода пропаде,
Буду некрасива.
Я без тебе, мій миленький,
Зовсім нещаслива”.

Хоч і відьма силу мала,
Чар-зілля варила,
Та дівочеє серденько
Кригою не вкрила.

Почуття звідкіль взялися,
З серця лід розтав.
З поцілунком першим
Хлопець зрячим став.

І з очей його завмерлих
Сльози полились.
Довгі муки і страждання
Назовсім поділись.

Про Семена, відьму та загублену вівцю

У дикім степу вітер гуляє.
По степу козак шкапдибає.
Неборака зажурився —
Не зна, де він опинився.

Із полону він тікав
Та в пустелі заблукав.
Голий степ, немає люду.
Що з нещасним тепер буде?

Вставив козак стрілу в лука.
Бо взяла його розпука.
Куди стріла долетить,
Там узнає: жить-не жить.

Козак смерті не боявся
Та напасті не піддався.
І пішов він за стрілою,
Щоб зустріти долю свою.

Диво — перед ним кришниця.
А на дні її водиця.
Але як її набрати,
Де відра йому дістати?

Бо відро в кришницю впало.
Тож козаку страшно стало:
Чи ж від спраги помирати?
Як йому води набрати?

Та Семен мотузку мав,
То й до гака прив'язав.
Сам в криницю опустився,
Ледве-ледве не убився.

Лиш до дна козак добрався,
Як за голову узявся:
Все довкола — сизий дим
Та ще й відьма перед ним.

Страшна відьма. Святий Боже!
Дай ти їй, що нам не гоже.
Чур на тебе! Пропади!
Не минути тут біди!

“Що, козаче, налякався?
Та ти ж смерті не боявся.
Вже додому не вернешся,
Хоч сміливо в бою б'єшся.

Будеш вічно тут служити
Й за землею тужити.
Міць тобі не допоможе.
Мене вбить ніхто не зможе.

Будеш вівці стерегти
І не спробуй ти втекти.
Все одно тебе спіймаю
Та жорстоко покараю.

А тепер іди в кошару —
Виганай пастись отару.
Кожну вівцю бережи.
Ну, мерщій від мене йди!”

І пішов козак в кошару.
Отаку знайшов він кару.
Де та відьмища взялася?
Ще й нахабно повелася.

...Довгі роки так минули,
Як жажливий сон майнули.
Вже від відьми не втекти,
До криниці не дійти.

Раз вівця у річку впала
Й дуже жалібно благала,
По-людськи заголосила,
Витягнуть з води просила.

Пожалів Семен маленьку,
Витягнув з води бідненьку.
Біля вогню зігрівав
Та вівцю ту запитав:

“Звідкіля ти мову знаєш,
Що по-людськи розмовляєш?
Чом раніше ти мовчала
І нічого не казала?”

У всьому вівця зізналась
І його теж запитала:
Як Семен тут опинився,
Чом в криницю опустився?

Вівці Семен все розповів.
Краще смерті б він волів.
Бо тяжка така доля —
Гірш ніж турецька неволя.

“Й я була колись людина, —
Тут промовила тварина. —
Мене відьма вкрала
І в вівцю зачарувала.

Оці вівці — то є люди.
Краде відьма їх усюди.
Багатьох потім з’їдає.
Звідси ніхто не тікає.

За ліском тече струмочок,
Через нього є місточок.
Той струмочок воду має,
Вівцям мову повертає.

А я вчора заблудилась
Й води тої напилась.
Тепер знову розмовляю
Й що робити далі — знаю.

В гіллі там птаха сиділа,
Таємницю розповіла:
Цю відьму можна вбити,
Якщо дуба повалити.

Дуба змії охороняє.
Кого бачить — то з’їдає.
З ним можна і не битися,
Якщо в вічі подивиться.

Змії тоді не зачіпає
І до дуба допускає.
Стає лагідним, незлим,
Лиш чіпати його не смій.

Треба вночі виходити
І по лісу не блудити.
Коли поле перейдеш —
Там і дуба ти знайдеш.

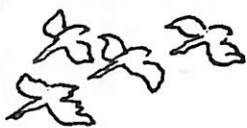
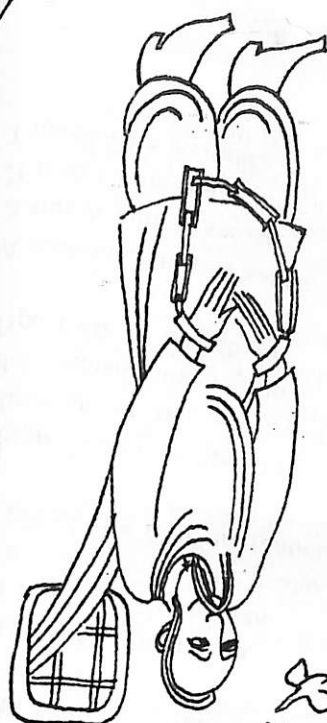
Прощавай! У добру путь!
Що сказала — не забудь!
Перемогу здобувай,
Про овець не забувай”.

І пішов козак по полю —
Повернути усім волю.
Він у лісі не тинявся,
Змія таки не злякався.

Коли дуба він зрубав,
То і ліс кудись пропав.
В відьми силищи не стало,
З неї кісток й не зосталось.

Чари назавжди пропали.
Вівці знову людьми стали.
Всі додому повернулись.
Про Семена не забули.

А дівчина, що все знала,
Хлопця вірно покохала.
З нею Семен одружився
І ніколи не журився.

ПРИТЧИ

Лиха доля

Чорний ворон, мов та хмара,
Над полем літає.
Буйний вітер холоднючий
Козака лякає.

Чому, вороне, кричиш?
Чому раниш душу?
Козак в полі молодий
Помирати мусить.

“Джерело прозоре, чисте,
Дай води напиться.
Доведеться із вербою
Мені одружиться.

Трава — моє ліжко.
Нічка — хата моя.
Пригорни мене, вербо,
Наречена моя”.

Вітер — батько, земля — мати,
Брат — ворон у полі.
Не втекти вже козакові
Від лихої долі.

Згарище...

Загорілася пшениця,
Дош її не згасить.
Сумно дивиться господар —
Серденько аж плаче.

Якби міг, то сам згорів.
Таке споглядати!
Доведеться бідоласі
З голоду вмирати.

І на згарищі лежить,
Попіл обіймає.
Як прожити цілу зиму —
Сам того не знає.

А малії діточки,
Взявшись за руки,
І кричать, і слюзи ллють,
Дивлячись на муки,

На тяжкій муки батька,
Що став сивим з горя,
Та на чорне попелище —
Все, що є від поля.

Дві верби-сестриці

Дві верби — дві сестри
Через клена посварились.
Ревнуючи одна одну,
Зовсім відхилились.

Обидвом він довподоби.
Красеня кохали
Й через його гарну вроду
Ворогами стали.

А клен стрункий
Про це і не знає,
Білу берізку
Ніжно пригортає.

А верби-сестриці
Духом занепали,
Між собою, нерозумні,
Торги затіяли.

Немила їм стала.
Зі струмка водиця,
Не можуть вже, навіть,
На сонце дивиться.

Вітер зненацька
На них налетів,
Їх вирвать з корінням,
Зламати хотів.

Злякалися верби,
Що враз та загинуть
І попрощатися з кленом
Не встигнуть.

Гіллям і стовбуром
Вмить притулились
І вітру шаленому
Не покорились.

Часто капризи
Біди завдають,
Краще про злобу
Навіки забудь.

Ходім, коню...

Ходім, коню вороний,
Водиці попити,
Буду, коню, я тебе
У ставочку мити.

Твоя грива золота
Буде вигравати,
Теплий вітер в полі
Її розвівати.

У лузі травичка зелена,
Смачна, соковита,
І земля навколо
Маками укрита.

Відпущу я коника
Під сонцем скакати,
Навперейми з вітром
Бігати, гуляти.

Рута і барвінок

Барвінок в'ється коло рuti,
Її голубить, обійма.
"Чому ти, мила, не кохаєш,
Стоїш самотня та сумна?"

Хоч зовні я і не вродливий,
І не стрункий, як в полі мак,
Але в коханні незрадливий,
Не безсердечний, як будяк.

Коли погано тобі буде
І швидкий вітер прилетить,
Захоче вирвати з корінням,
З тобою вірний твій стоїть.

Тебе врятую в час тривожний,
Прикрию листям, пригорну.
Так знай, кохана моя рута,
Що лиш для тебе я живу".

"Барвінку, милий і сердечний,
Тебе не можу я любити.
Бо я кохаю мак червоний
І серце лиш за ним щемить.

Кохання наше є не вічним,
Далеко в полі мак росте,
І дощ осінній разом з вітром
Нас із землі вдаль занесе.

Якщо, барвінку, ти захочеш,
Бо нам і так недовго жити,
То буду я тобі сестрою,
Як братом буду дорожити.

Скажи, кринице...

Зорі, зорі, зоряниці
Відбиваються в криниці.
Зорі в воді виграють,
Ніби з неї воду п'ють.

Глянув в небо козаченько
І побачив місяченька.
На Шлях Чумацький поглядає
Думу тяжкую гадає.

"Ой, скажи мені, кринице,
Чи прийдеться ожениться,
Чи я буду дітей мати,
Чи не буду бідувати?"

Чиста вода зашепотіла
Й так йому відповіла:
"Чекай, чекай, козаченьку,
Не відходь ти далеченько.

Коли сонечко засяє,
То дівчину повстрічаєш
Вранці прийде до криниці,
Щоб набрать відро водиці.

Саме тут її спіткаєш,
Усім серцем покохавшись,
Будеш з нею добре жити,
До мене завжди ходити".

Застереження

Пливла чорна хмара
Та й понад землею.
Заступила сонце
Свитою своєю.

Люди на колінах
Руки простягають:
"Виглянь, сонечко", —
В відчаї благають.

"Чом землю покинуло,
Чим ми согрішили?
Ми ніколи нашим полям
Кривди не робили".

Блискавка із громом
Враз загуркотіли.
Люди, що молились,
Зі страху присіли.

А із неба чулось:
"У гріху живете,
Не шануєте нікого,
Кров чужую п'єте.

Всіх застерігаю:
Час вже, схаменіться,
Не вбивайте, не грабуйте,
За розум візьміться".

Кінець світу обіцяю
Я на вас наслати,
Сонця будете не бачить,
З голоду вмирати.

Дав життя Я не для того,
Щоб совість втрачали,
Грабували, катували,
Лиш про себе дбали.

Рай на небі обіцяю,
Хто Христа кохає,
Його віру і Мене
Завжди в серці має”.

Пожалій лелеку...

Смереко, смереко, пожалій лелеку.
Пожалій лелеку, що летить здалека.
Не згаңай лелеку, хай він відпочине,
Бо летить здалека й від безсилля гине.

Бачиш, він стомився і вгорі клекоче,
Заховатись в гіллі, бідолашний, хоче.
“Рідная сестрице, добре серце маєш,
Чи від вороженьків, милая, сховаєш?

Бо високо в небі вороги чатують,
Чуєш, люба сестро, як вони лютують?
Моє біле пір'я прагнуть шматувати
І гаряче серце пазурами рвати”.

“Злинь сюди, лелеко, я тебе врятую,
Бо твою біду, як свою я чую.
Пригорну гілками і тебе сховаю,
Заколишу вітром, що з рідного краю”.

Вітре, буйний вітре...

"Вітре, буйний вітре,
Чи відаєш ти,
Де мої сирочки,
Рідні два брати?"

Милі мої дітоньки,
Я вас виглядала.
Щоб вернулись з бою
Бога я благала.

Ти, дзвінкий струмочку,
Рани їм обмий.
Травонько зелена,
Тіло їх прикрий.

Ти, крислатий дубе,
Гілля густе маєш.
Чи від сонценеку
Їх оберігаєш?

До своїх сирочків
День і ніч би йшла.
Якщо треба, серце
Їм би віддала.

Ласкою, любов'ю
Їх би обігріла.
На могилу їхню
Птахою б летіла.

Вітре, буйний вітре,
Вістку припеси...
Про моїх сирочків,
Може, знаєш ти?

Ой летіть ви, дикі гуси

"Ой летіть ви, дикі гуси,
В рідну Україну,
Я із вами, дикі гуси,
Теж туди полину.

Там чекає рідна пенька
Біля моєї хати.
Із проклятої неволі
Хочу я тікати.

Та залізні кайдани
Мене не пускають,
І в неволі, в казематах,
Клятві тримають".

І кричали дикі гуси,
Коли пролітали:
"Ми б тебе, козаче,
Та й з собою взяли.

Та слабі в нас крильця,
Не можемо підняти
Й витягнуть з темниці
Через ті ґрати".

"Ой, летіть же гуси,
Та й на Батьківщину,
Бо у казематах
Я в неволі згину.

Не побачу пеньки,
Не дійду до хати.
В турецькій неволі
Мушу пропадати.

Візьміть же ви, гуси,
Хоча б мою душу,
Хай летить із вами,—
Я ж лишатись мушу”.

Життєві загадки

Синок у матері питає:
Що найтяжче, чи та знає.
“Знай, найтяжче — горе,
І таке безмежне, як Чорне море”.

“А що найкоротше?” — синок знов питає.
“То життя людське”, — та відповідає.
Тільки був маленьким, а вже оженився.
Мамі все здається, ніби народився.

Найкраще, синочку, то відчутти щастя,
Його ти оціниш, пізнавши нещастя.
І не кожен вірить, і не кожен знає,
Коли воно прийде, коли пропадає.

Найгірше відчутти — то ненависть злую
І ворогом мати людину лихую.
Кохання, повір, найсолодше у світі,
Бо хочеться жити в натхненній цій миті.

Смерть — це неминуче, що усіх чекає,
Без жалю, жорстоко людей забирає.
І усі безсилі утекти від неї,
Не минуть нікому доленьки своєї”.

БАЙКИ

Жаба

Зелена жаба всім хвалилась,
Який добрий голос має.
Її ж в усій окрузі
Ніхто не переспіває.

Якось на болоті
Жаба скрекотала,
Її білому лелеці
У дзьоба попала.

Звідси висновок такий:
Дарма не хвалися,
Бо не встигнеш розкрити рота,
Попадешся в сильця.

Курка і горобець

Курка горобця питає:
“Чого ти все літаєш?
Чом, малий, голодний,
По світу блукаєш?”

Я живу, як тая пані,
Їсти вдосталь маю,
Не вештаюсь нікуди
Її щастя не шукаю”.

Відповів їй горобець:
“Все ти, курко, знаєш.
Але скінчиться усе,
Та й біди зазнаєш.

Будеш, курко, у борщі
Спокою шукати.
Краще вже по світу
Злидарем літати”.

Вовк і заєць

Якось у вовка заєць питає:
“Кого, сіромахо, у лісі шукаєш?”
Вовк, хитрий, нічого йому не сказав.
Взяв бідолаху — й розірвав.

Натяк добрий є у байці:
Хто не зна, кого й що питає.
Той, як заєць нерозумний,
В пастку потрапляє.

Сова

Якось мудра сова горобця повчала,
Начебто йому з добра поради давала:
Щоби вдень він спав, а вночі літав...
Послухався горобець й навіки пропав.

З'їла горобця вночі сова.
Й дума, кого би здурить знова.
Той, хто розуму немає,
Від порад злих загигає.

Когут-хвалько

Ходив когут по подвір'ю:
Ку-ку-рі-ку-у!
Враз побачив у траві
Вбитого шуліку.

“Йдіть погляньте, курочки!
Ворога немає.
Не літає над подвір'ям,
Більш нас не чіпає.

Довго бився я із ним,
Рятував маляток.
Зробимо собі тепер
Ми веселі свята.

Я сильніший від усіх,
Не боюсь і лиса.
Рижий ворог відтепер
Складе свого списа”.

Лис підслухав ту розмову —
Як когут хвалився,
Що із сильним шулікою
Так сміливо бився.

І спіймав він когута.
Більш той не співає.
Тільки пір'я ще хвалька
Повсюди літає.

Розумний заєць

“Хто сильніший від усіх?” —
Лев й ведмідь питались.
Понімили звірі всі,
З ляку поховались.

Недалечко заєць біг
Та в кущах сховався.
Сидить нишком і дрижить —
Дуже вже злякався.

Побачили зайчєня
Оті два бурмила,
Витягли ледь живого
Й за вуха схопили.

“Ану мерщій говори:
Хто із нас владика?”
А заєць все тремтить,
Ледве-ледве диха.

Хоч малий таки злякався,
Та свій розум має.
Якщо скаже, що ведмідь,
Тоді смерть чекає.

Бідолаху лев уб'є,
Бо силу він має.
Ой, неминуча біда
Зайчєня чекає.

“Ви обоє дуже сильні.
Що маю казати.
Підемо ж до річки,
Щоб це доказати.

Хто з вас вип'є усю воду,
Той і силу має",—
Ось таке їм малий заєць
Та й відповідає.

Звірі річечку знайшли —
Пили воду й пили.
Тріснули в них животи —
Більш немає сили.

Ось так заєць схитрував.
Хижаків не стало.
Щоби спекатись біди —
Сили тут замало.

Вовки і баран

Якось два вовки у лісі
Барана ділили.

Один вовк і каже:
— Я знайшов отару!

А другий кричить:
— Я знайшов кошару!

Один тягне за хвоста,
Другий — за ноги.

А барану ж у той час
Допомогли роги.

Розсердився на вовків,
Де й ті сили взялись?

Поколов їх так рогами,
Ледь опам'ятались.

Отак і буває —
Хто багато має,
Та не ділиться ні з ким,
То все пропадає.

Яблуко і груша

Яблуко рожеве
Погляда на грушу.
“Хто з нас кращий?” —
Запитати мушу. —

Ти якась поживкла,
Наче захворіла,
Напевно, водиці
Зовсім ти не пила.

Я ж таке рум'яне,
Гарну вроду маю,
На ласкавім сонці
Швидко дозріваю”.

Яблукові груша
На те відповіла:
“Все це є омана
Й не в тім сила.

Тебе ж хробачище,
Бачу, доїдає,
Про рум'яніці твої
Зовсім він не дбає.

Не той гарний,
Хто зовні сіяє,
А той, хто у серці
Добра всім бажає”.

Миша і горобець

Миша в нірку
Зернята ховала,
Щоб узимку
Їсти що мала.

Горобець зернят тих
Не збирав,
Тому і взимку
З голоду вмирав.

Якщо хочеш в хаті
Їсти завжди мати,
Мусиш ти постійно
Добре працювати.

Вуж і гадюка

Вуж заліз під камінь,
Щоби відпочити,
Захисту у того,
Що лежить, просити.

А під тим каменем
Гадюка лежала.
Вона теж сховалась,
Притулку шукала.

“Ти скажи, гадюко,
За що нас вбивають?
Безвинного мене
Скрізь підстерігають.

Я ж не маю жала,
Нікого не чіпаю,
Отрутою смертельно
Людей не вбиваю!”

“Та не в тому справа,
Що ти не кусаєш.
Схожий ти на мене,
Вигляд такий маєш.

Не всі між нами
Різницю вбачають.
Люди часто й безневинних
В тюрми запирають”.

“Маси рацію, гадюко,
Все на світі знаєш.
Мудра в тебе голова,
Хоч і жало маєш.

Ніхто не загляне
У чужую душу.
Тому під камінням
Ховатись я мушу”.

Собака і лисиця

Мисливський собака
За лисицею гнався.
Та сам, бідолаха,
У пастку попався.

Скиглить і просить,
Щоби рятували,
Щоби капканище
З ноги його зняли.

Прибігла лисиця,
Очі протирає:
У пастці міцній
Собака конає.

“Що, попав в халепу?” —
Ласкаво питає.
За хвоста його скубне,
А він і не лає.

“Якщо дуже хочеш —
Випущу на волю.
Але поклянися
Не бігати за мною.

Прийду я увечері,
Щоб курочку вкрасти,
Тож не смій, кудлатий,
На мене напасти”.

Собака змирився,
Що має робити?
Й поклявся ніколи
Лисиць не ловити.

Внадилась лисиця
До собаки в гості,
Доїдає куряточок
До білої кості.

Увірвався врешті
Терпець у собаки,
Тільки хвіст лишився
Від тої рижакі.

Хто буде за дурня
Когось довго мати,
Тому доведеться
І душу віддати.

Горох і соняшник

Горох зелененький
Соняшник сповив,
Горох зелененький
Йому говорив:

“Ти ростеш до неба,
Візьми і мене.
Бо мій стовбур
По землі повзе.

Погляну звисока,
Що навколо є,
Бо життя коротке
Ще й таке смутне.

Хоч сонце я близько
Побачу на мить,
Бо в хмизі городнім
Не хочу вже жити”.

Йому соняшник сказав:
“Так уже ведеться:
Один вгору росте,
Інший вниз в’ється”.

Щур

Виповз щур із нори
І поліз на скелю.
Захотів на висоті
Мать свою оселю

Хоч і пазурі в крові,
Але лізе швидко,
Щоб скоріше бути вгорі,
Поки ще не видко.

Заховався і сидить,
А вночі полює.
І до того розжирів,
Що і в вус не дує.

Загордився врешті щур,
Що такий владика,
А як орел прилетить,
То тоді не диха.

Але з часом знахабнів:
Всіма верховодить,
Не ховається в норі,
Коли сонце сходить.

Він себе володарем
Скелі відчуває,
Коли кличуть його "щур" —
Не чує й не знає.

Якось орел прилетів —
І щура не стало,
Тільки кістки пацюка
На землі лежали.

Хто з нори угору пре,
Щоби панувати,
Неминуче попаде
Хижакові в лапи.

Як багаті копійку не поділили

Якось на дорозі копійка лежала.
Їхали багаті — її підібрали.
Почали ділити, тричі рахувати.
Та не можуть ніяк ради дати.

Сварились, ділились
І, навіть, побились.
Скарб не можуть поділити —
Просять старця розсудити.

"Старче нещасний, нам поможи:
Зайву копійку подіти куди?
Може порадиш, як вихід знайти,
Бо ми на можем згоди дійти".

"Сварка, — той мовив, — між вами.
Так завше буває з панами.
Дехто з жалоби до того дійде,
Що рідного брата обчистить піде.

А бідний, повірте, остаче віддасть.
І совість свою не продасть.
Ніколи не візьме чужого
Й не зрадить ближнього свого.

Не скривдить малої дитини,
Трудитися буде щоднини.
І землю свою захищати,
І завжди батьків шанувати.

А ви, багаті, вже зовсім здуріли,
Зу тую копійку б'єтесь, озвіріли.
Нічого святого такії не мають,
Зажерлі про совість завжди забувають.

Пан батьківщину за гроші продасть,
А милості бідному піде не подасть.
Він матір і батька вижене з хати.
Будьте, багаті, навік ви прокляті!"

ГУМОР

Ой, сварила діда баба...

Як сварила діда баба
Ще й і лупцювала,
По подвір'ю зі злості
За чуба тягала.

“Та ти, старий дідугане,
Знов в шинку набрався!
Ти, нікчемний бусурмане,
Де ж так нализався?”

“Ой, не бий мене ти, бабо,
Не тягай за вуса,
Не свари мене, старая,
Бо я не боюся.

Не чіпай мене більш, бабо,
Бо піду із хати
І не будеш ти на старість
Чоловіка мати.

Все життя мене “пиляєш”,
Як суху дрючину,
І за чуба все тягаєш,
Як малу дитину.

Ой, покину тебе, бабо,
Вдруге оженюся.
І в шиночку з старостами
Радю похмелюся.

А жінка другая
Не буде так бити,
Й кожного вечора
Не буде сварити.

А як вип'ю забагато —
Приведе до хати,
Нагодує, ще й помие
І вкладе м'я спати”.

“Чи ти, сивий дідугане,
Розуму лишився,
І таке дурне плетеш,
Може, ти сказився?”

Ой, злякалась стара баба
За свого старого:
Хай він і п'яниця,
Де ж візьме другого?

Після тої сварки
Язик прикусила,
Купила плящину
Й добре похмелила.

Чи закінчилась війна?..

Ми з Миколою увечір
Підповзли до мосту:
“Наводи, Миколо, міну
На годину шосту”.

Вже давно ми з ним воюєм,
Мости підриваєм,
А чи скінчилась війна —
По сей день не знаєм.

Як рвоне — ховаюсь в лісі,
Чищу автомата.
За одним лише шкодую —
Була б в нас гармата!

Так ховалися у лісі
Та й горя не знали.
Якось ввечір на узліссі
Бабцю ми здибали.

А старая тая ненза
Хреститься щоразу.
— Чи є німці у селі? —
Я її питаю.

А вона не каже й слова:
Мову відібрало,
Згодом шепче:
“Святий Боже, це ж життя пропало!”

“Таж не бійся ти, старенька,
Тебе ж не катують,
Та скажи, Христа ти ради,
Чи німці воюють?”

“Ой, соколики любі,
Відпустіть додому.
Бо війна давно скінчилась —
Років з десять тому”.

Мені мати говорила

Дочці мати говорила,
Щоб Івана не любила.
Бо він грошників не має
Тільки й того, що співає.

“Вийди заміж за Василя.
Ой і буде то весілля!
Він коней і поле має
І сватів ось засилає.

Хоч він товстий і рябий
І не зовсім молодий,
Ще й на ногу припадає —
Зате зовсім не гуляє.

Ще він трохи не в собі,
Але буде при тобі.
Станеш панею ходити,
Що захочеш — то робити.

Хоч не вміє рахувати,
Його можна обшукати.
Можна з ним усе творить.
Він, дурний, усе простить.

А Іван тебе ревнує,
З кимсь побачить — в вуса дує.
Та до того ж і вродливий.
Значить, буде вередливий.

А розлюбить — буде пить
Та тебе, нещасну, бить.
Коли лихо це зазнаєш,
Тоді матір пригадаєш.

Будеш плакати, голосить
І мене благати, просить,
Щоб тебе назад забрала,
Щоб тебе я врятувала.

Не зараджу тобі, доню.
Що такому забороню?
Якщо розуму не мала,
Чому матір не питала?”

“Та не хочу я дурного,
Та ще й товстого, рябого.
А з грішми не будеш спати,
На той світ не годе взяти.

Нерозумні будуть діти,
Та такі, що ніде діти.
Тес поле прогуляють
Ще й на козу проміняють.

Як послухаю тебе,
Моя врода пропаде.
Ліпше вже сама лишуся
І від горя утоплюся.

А Іван мене кохає,
Соловейком він співає.
Тільки з ним я щастя маю,
Одного його кохаю”.

Де знайти?

Ти не вір дівчині,
Ніби та кохає,
Та від тебе часто
До інших тікає.

Якщо вона гарна
Й весело сміється,
То після весілля
Жаліть доведеться.

Коли не жонатий,
Як пташка воркує.
І як тільки може
Манить і чарує.

Ще й така слухняна,
Все у домі робить.
Тож вона, хитрюща,
Лиш за носа водить.

Звідкіля беруться
Жіночки сварливі?
Бо раніше були
Такі добрі й милі.

Одна хоче грошей,
Щоб була багата,
Інша одягнеться,
Ходить, як на свята.

Є, що і ревнують,
Хоч нема до кого.
Де ж мені знайти
Порядну, небого?

Випили ми з кумом...

Випили ми з кумом
Та ішли додому.
Бачу — дві хатини,
Та не знаю чому.

Одна хата — справа,
Друга хата — зліва.
Що горілка клята
З розумом зробила!

Була одна жінка.
Тепер двоє стало,
Тягають за вуса.
Ох, життя пропало!

Ще і чорт рогатий
По подвір'ю ходить,
Скаче і сміється
Та за носа водить.

Я піду із дому,
Ляжу в полі спати,
Бо з двома жінками
Мушу пропадати.

Поголяла

Куплю собі "світер"
І джинсові штані.
Буду я у Львові,
Як вельможна пані.

Ще й попрошу матір,
Щоби гроші дала,
Аби-м в ресторані
Трохи поголяла.

А я ще у Львові
Вчитись поступила
До медінституту
(Мати заплатила).

А на нудні пари
Не ходжу ніколи,
З навчання тікаю
Щораз до Миколи.

Кава і цигарки —
Все у місті маю,
Ходжу я у джинсах,
Парубків шукаю.

Те життя щасливе
Довго таке не було,
Наче сон вночі
Кудись промайнуло.

Пішла з інституту
І дитину маю.
Тепер у селі я
Джинси протираю.

Марина

Марино, Марино,
Звідки маєш сина?
Де його придбала,
Чи в сусідів вкрала?

Заміж не виходиш,
Все до кнайпи ходиш.
Кожен п'яний вечір
Ти коханця водиш.

Раніш на селі
Таких проклинали,
А тепер за гульки
Пільги дарували.

ЗМІСТ

ПОЕЗІЇ

Їдуть, їдуть козаченьки.....	6
Схаменіться, люди.....	7
Ті часи давно минули.....	9
Повертались козаченьки.....	11
Згадка про Україну.....	12

ЛЕГЕНДИ

Отаман Коцюбенко.....	14
Легенда про чорнобривці.....	22
Легенда про отамана Мамая.....	25

КАЗКИ

Ціна щастя.....	36
Про Семена, відьму та загублену вівицю.....	41

ПРИТЧІ

Лиха доля.....	48
Згарище.....	49
Дві верби-сестриці.....	50
Ходім, коню.....	52
Рута і барвінок.....	53
Скажи, кринице.....	54
Застереження.....	55
Пожалій лелеку.....	57
Вітре, буйний вітре.....	58
Ой, летіть ви, дикі гуси.....	59
Життєві загадки.....	61

БАЙКИ

Жаба.....	64
Курка і горобець.....	64
Вовк і заєць.....	65
Сова.....	65
Козут-хвалько.....	66
Розумний заєць.....	67
Вовк і баран.....	69
Яблуко і груша.....	70
Миша і горобець.....	71

Вуж і гадюка.....	72
Собака і лисиця.....	73
Горох і соняшник.....	75
Щур.....	76
Як багаті копійку не поділили.....	77

ГУМОР

Ой, сварила діда баба.....	80
Чи закінчилась війна?.....	82
Мені мати говорила.....	84
Де знайти?.....	86
Випили ми з кумом.....	87
Погуляла.....	88
Марина.....	89

Літературно-художнє видання

Валерій Андрійович Кочененко

КОЗАЦЬКІ МОТИВИ

Поезії, легенди,
казки, притчі,
байки, гумор

Технічний редактор Ольга Павлик

Здано до складання 27.06.96. Підписано до друку 26.07.96.
Формат 84 x 100/32. Папір друкарський. Гарнітура літ.
Друк високий. Ум.друк.арк. 4,29. Ум.фарбовідб. 4,86.
Обл.-вид.арк. 2,72. Вид.№13. Зам.№ 1304.

Видавництво "Край".
290008, Львів, Підвальна, 3.

Комп'ютерний набір фірми "Інтеграл".
290008, Львів, Підвальна, 3.

Навчально-виробничі майстерні
поліграфічного технікуму.
290005, Львів, Винниченка, 12.